

Utredningen om en reform av den statliga barn- och ungdomsvården

Pressträff den 17 augusti 2026

Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister

Stefan Holgersson, särskild utredare

SiS utmaningar

- Stort inflöde av unga som dömts till sluten ungdomsvård
- Barn och unga med stora vårdbehov och längre placeringar
- Kompetensförsörjning
- Vårdkvalitet
- Lokaler
- Säkerhet

Regeringens kvalitetshöjande arbete

- Kraftiga höjningar av SiS anslag för att möjliggöra bl.a. stärkt platskapacitet och vårdkvalitet
- Bättre verktyg/ny lagstiftning
- Skärpta krav på kompetens och rättssäkerhet
- Förbättrad tillgång till hälso- och sjukvård, inkl. BUP, samt tandvård för placerade
- Förstärkt styrning och tillsyn

En reform av den statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:52

Pressträff den 17 augusti 2026
Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister
Stefan Holgersson, särskild utredare

Utredningens uppdrag

En översyn av den statliga barn- och ungdomsvårdens uppdrag och organisation i syfte att stärka det vårdande uppdraget och vårdens del i vårdkedjan för att säkerställa att barn och unga ges en trygg och kvalitativ vård, skola och behandling.

Särskilt uppdrag om tillgång till personuppgifter, informationsutbyte med andra myndigheter och personuppgiftsbehandling, genom till exempel en dataskyddslag.

Den statliga barn- och ungdomsvården omfattar i dag 22 särskilda ungdomshem inom Statens institutionsstyrelse, SiS.

Barns och ungas röster

Intervjuer med omkring 85 barn och unga och enkät som omkring 110 barn och unga besvarat.

Svaren visar på mycket olika erfarenheter av vården: många beskriver brister i form av otrygghet och att de inte fått den hjälp de behöver, men vården kan också upplevas som bra och ge rätt stöd.

Genomgående större otrygghet och erfarenhet av brister i vården hos flickor och unga kvinnor.

Barns och ungas röster

De snackar om behandling och att vi ska utvecklas här, men i praktiken gör jag nästan ingenting om dagarna. Det känns mer som förvaring

Även om dagarna är inrutade så vet man aldrig riktigt hur de slutar. Om någon får ett utbrott eller mår dåligt så kan allt ändras. Vi kanske blir inlåsta på rummen resten av dagen, eller så blir det inget tv-tittande på kvällen. Allas vardag påverkas av allas mående.

Jag behöver inte bara hjälp med att sluta med droger eller sluta slåss – jag behöver hjälp att hantera min sorg och ilska också. Men den biten glöms bort. De fokuserar på att få mig att sköta mig, inte på varför jag mår dåligt från början.

Jag har fått massor med hjälp här, har blivit bemött på ett bra sätt och fått motivation att för första gången ändra mitt destruktiva sätt att leva.

En genomgripande reform

En genomgripande reform är nödvändig för att alla barn och unga ska få en god, rättssäker och likvärdig vård på alla hem inom den statliga barn- och ungdomsvården.

Vi har sett betydande oklarheter i SiS uppdrag och i regleringen av verksamheten, stora brister i de lokaler som SiS har tillgång till och små förutsättningar för SiS att differentiera och specialisera vården.

Vi har också sett att skillnader i vården består och att barn och unga kan utsättas för allvarliga missförhållanden trots de förändringar som SiS genomfört i sin organisation.

Utredningens förslag

En ny myndighet

En ny myndighet ska bildas och ta över ansvaret för den statliga barn- och ungdomsvården från SiS: ***Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård, MBU.***

Den nya myndigheten ska fokusera på barn- och ungdomsvården och byggas upp för att möta behoven i dag och i morgon. Den ska kunna utföra institutionsvård och andra operativa insatser för barn och unga.

Myndigheten ska utgå från tydliga principer vid lokaliseringen av nya institutioner för bättre vårdmiljöer, bättre möjligheter att rekrytera rätt kompetens och stabila förutsättningar att differentiera vården.

En ny placeringsform

Statliga hem för barn och unga ska införas som ny placeringsform och ersätta de särskilda ungdomshemmen.

Hemmen ska svara för vård med särskilt noggrann tillsyn, det vill säga möjligheter till lagreglerade frihetsinskränkningar som inte finns i andra placeringsformer.

Varje hem ska ha låsbara och delvis öppna enheter samt utskrivningsförberedande enheter. Det möjliggöra en vårdkedja på hemmet med så öppna vårdformer som möjligt och bättre förutsättning för långsiktiga resultat efter utskrivning.

En ny placeringsform

Mindre grupper än i dag ska vårdas i varje enhet för ökad trygghet och mer individuell vård: högst fem barn och unga i flertalet enheter och högst fyra i enheter för barn och unga som också har stora behov av bland annat psykiatrisk vård.

Tydligare regler om vårdens innehåll, lämpliga vårdmiljöer och hemmens storlek ökar förutsättningarna för en god och likvärdig vård.

Satsning på kompetens om bemötande och stöd vid traumatiska upplevelser hos barn och unga för att förebygga behov av tvångsåtgärder.

Skola och hälsa

Krav på utvecklat teamarbete i hemmen så att behandling, skola och hälso- och sjukvård bildar en helhet utifrån barns och ungas behov.

Nya regler om regionens ansvar vid planering och tillgång till läkare i hemmen.

Särskilt uppdrag till den nya myndigheten att bedriva viss hälso- och sjukvård med sjuksköterskor och psykologer.

Ny reglerad vårdform för integrering av social och psykiatrisk vård för barn och unga med omfattade psykisk ohälsa.

Stärkt skydd mot missförhållanden

Ett oberoende ombud ska inrättas vid Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Ombudet ska ge råd och vägledning till enskilda barn och unga och pröva klagomål om missförhållanden från barn och unga vid de statliga hemmen för barn och unga.

En centralt organiserad klagomålsfunktion ska inrättas inom den nya myndigheten med representanter som arbetar på plats vid de statliga hemmen för barn och unga.

Skärpta krav på dokumentation och underrättelse till IVO och kommunen vid fysiska ingripanden i statliga hem för barn och unga.

Informationsutbyte och personuppgiftsbehandling

Ny skyldighet för personal inom olika delar av myndigheten (social vård och hälso- och sjukvård) att lämna de uppgifter till varandra som behövs för att de som är placerade i statliga hem för barn och unga ska få nödvändig behandling, vård eller annat stöd. Syftar till mer sammanhållna insatser utifrån barnens och de ungas behov.

Ny lag om behandling av personuppgifter vid Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård för verksamhet vid statliga barn och unga hem för barn och unga, som även ska tillämpas i skolverksamheten och det brottsförebyggande arbetet.

Ett säkerhetsregister

Den nya lagen om behandling av personuppgifter gör det tillåtet för myndigheten att föra ett säkerhetsregister i syfte att förebygga och motverka brottslig verksamhet och för att upprätthålla ordning och säkerhet i statliga hem för barn och unga.

Uppgifter i registret om placerade barn och unga, och vissa andra personer, får bara behandlas vid en eller flera förhöjda risker för dem, bland annat risk för brott som inte är ringa, risk för våld eller hot eller rekryteringsförsök in i brottslig verksamhet.

Ikraftträdande och konsekvenser

Myndigheten för statlig barn- och ungdomsvård ska inleda sitt arbete den 1 februari 2029, då ska även bestämmelserna om statliga hem för barn och unga träda i kraft.

Konsekvenserna för barn och unga bedöms vara positiva med ökad rättssäkerhet och en vård i enlighet med barns och ungas bästa.

Betydande investeringar behövs i den statliga barn- och ungdomsvården för vård av mindre grupper, specialisering och bättre lokaler, men konsekvenserna för samhällsekonomin bedöms vara positiva på sikt.

En reform av den statliga barn- och ungdomsvården SOU 2026:52

Pressträff den 17 augusti 2026
Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister
Stefan Holgersson, särskild utredare

Det fortsatta arbetet

- Remittering och beredning
- Tack för presentationen!

Utredningen om en reform av den statliga barn- och ungdomsvården

Pressträff den 17 augusti 2026

Camilla Waltersson Grönvall, socialtjänstminister

Stefan Holgersson, särskild utredare

